

גליון 515
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

פרי צדיק עץ חיים

כשהיה בנו של רבי אלעזר ילד קטן, אמר לו רבי יוסי בן חלפתא, משורש צדיקים אתה, ואין אתה בן תורה, היתכן? ענה לו בנו של רבי אלעזר צדקת, אך מה ביכולתי לעשות? האם רוצה אתה ללמוד? שאלו רבי יוסי, וכשהשיב בחיוב, החל ללמד אותו פרק אחד, והמשיך ללמדו שני ושלישי. אחר כך הכניסו לבית הועד, ראה אותו שם רבי ושאל את רבי יוסי בתמיהה, האם אותו הכנסת לכאן אתך? ענה לו רבי יוסי, בן בנו של רבי שמעון בן יוחאי הוא, הלך אתו רבי יוסי לישיבה שבעיר צפורי, ושם למד אתו שנה תמימה. בשנה השניה שב אתו אל בית הועד, והיה בנו של רבי אלעזר גדול בתורה ומשיב על כל שאלה, עד שקרא עליו רבנו הקדוש, "פרי צדיק עץ חיים" ומי גרם לו שיהיה בן תורה, רבי יוסי בן חלפתא.

(תנ"י וירא ל"ח)

פרשת השבוע

וביום השמיני ימול בשר ערלתו
(י"ב - ג')

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, שכאשר היו מזמינים אותו לברית מילה, נהוג היה להשיב שמוכן הוא לבוא ולהשתתף, בתנאי שיערכו סעודת מצוה כראוי. פעם שאל אותו אחד מתלמידיו לפרש התנאי והרבי הסביר: מאבקים קשים יש לי נגד השטן אשר בכל עת מחפש דרכים לקטרג על ישראל, לעומת השטן טוען אני שכאשר אדם מיישראל מקיים מצוה כלשהי, הוא עושה את זה בשמחה וברצון, ואילו כאשר נכשל יהודי בעבירה, גורם לו הדבר צער רב ולבו נשבר בקרבו, ויש הוכחה לטענתי זאת, כיון שמעולם לא ראינו יהודי ואפילו הגרוע ביותר, שיערוך סעודה לרגל עבירה שעבר, ולעומת זאת כאשר יהודי עורך ברית מילה, בר מצוה ושאר מצוות. או הוא שש ושמח ועורך סעודות מצוה, ומכיון שהשטן יודע את האמת, על כן מנסה הוא בכל כוחו למנוע מיהודי לערוך את סעודת המצוה, כדי שתהא לו סיבה מספקת לקטרג על ישראל, אני ולכן כשמזמינים אותי לשמחת מצוה, מוכן לבוא רק בתנאי שיערכו סעודת מצוה כראוי.

וביום השמיני ימול בשר ערלתו
ויקרא י"ב - ג'

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:36 ת"א: 7:38 ר"ת: 8:14

פרשת תזריע-החודש

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:23 ת"א: 6:38

שואב המים בעל נשמה נעלית

סיפור השבוע מספר על שואב המים שבעיירה שנקרא בשם ר' יעקב. הוא היה יהודי צנוע ונעים הליכות. הכל אהבוהו וחיבבוהו, שכן בעל לב טוב ובעל חסד היה, שואב המים, ר' יעקב. סדר יומו היה קבוע. מידי יום היה משכים קום עם שחר, לומד שיעור קבוע בתורה והלכה, מתפלל תפילת שחרית בניגון ובנעימה, ולאחר כל זאת היה שואב המים מתפנה לעבודת יומו. הוא היה יוצא יום-יום אל מחוץ לעיר, ממלא את חביות המים מן הנהר ומחלק את המים ללקוחותיו ביושר ובאמונה. כסף רב לא השתכר מעבודה זו, אך מעולם לא התלונן. מסתפק במועט היה ר' יעקב ושמח בחלקו ובכל אשר לו. הבריות רחשו לו כבוד. כאדם ישר, שעמל על פרנסתו, וכיהודי יודע ספר.

על כן, רבה הייתה ההפתעה, כאשר ביום מן הימים החל ר' יעקב שואב המים להתהלך ברחוב, קופסת מתכת בידו אשר שימשה כקופת צדקה והוא מקבץ נדבות. בתחילה חשבו האנשים שזהו מעשה חד-פעמי. אולי הוא חייב לפרוע איזה חוב מעיק? או שמא מצבו דחוק זמנית? אך עם הזמן נוכחו, שעיסוק חדש זה היה לתופעה קבועה. בשעות הפנויות ממלאכת שאיבת-המים, היה ר' יעקב עוסק באיסוף תרומות וקבוצ נדבות למטרה בלתי נודעת. עם הזמן החלו הבריות לרנן אחריו: "מה הוא עושה בכסף?", "מדוע אין הוא יכול להסתפק בשכרו משאיבת-המים?" היו מן התושבים שהביעו בקול רם את זעמם על שואב-המים המבקש להתעשר על חשבון הצבור. השמועות והרינונים הגיעו גם אל רב העיירה.

לא חלף זמן רב ור' יעקב קיבל לביתו הזמנה, ובה הוא מתבקש לסור לביתו של הרב. בביתו של הרב, התקבל ר' יעקב שואב המים בנועם ובחביבות. הרב החל להתעניין בשלומו ולשאלו על מצבו ועל ענייניו. ר' יעקב הבין מיד את מטרת השיחה וענה בקצרה: "הפרנסה אכן אינה ברוח", אמר לרב, "אך כהרגלי, ב"ה מסתפק במה שיש. ומודה לה' הטוב יום יום". הרב הופתע מתשובתו. הוא סבר שר' יעקב יספר על קשיים כלכליים ועל בעיות פרנסה, ולהפתעתו, הנה הוא שמח וטוב-לבב כבימים ימימה, ואין בפיו כל

טרוניה. מבלי כל שליטה פרצה השאלה מפיו מאליה: "מדוע, אם כן, הינך מקבץ נדבות בשוק?" דממה מתוחה השתררה בחדר. ר' יעקב לא זע ולא נע. הוא עמד דומם והרכין את ראשו, קפץ את שפתיו והחריש. הרב עודדו: "אינך צריך לחשוש, ר' יעקב בני. יכול אתה לספר כל שבליבך, ואשתדל לעזור לך". אך גם דברים אלו לא הועילו. ר' יעקב שתק כדג ולא היה מוכן לפצות את פיו. הרב ניסה שוב ושוב לדובב את בן שיחו ולשדלו בדברים על מנת שיספר לו את פשר עיסוקו החדש כקבצן - אך לשווא.

שתיקה זו התפרשה כהודאה באי הצדק, הייתה לרב הרגשה, שר' יעקב עצמו חש עתה, שמלאכת הקבצנות לא הייתה הוגנת, ועל כן הוא נמנע מלהשיב. הוא לא רצה להכביד עליו ורק ביקשו לחדול ממלאכה זו. תגובתו של ר' יעקב הייתה שוב שתיקה מוחלטת. כשראה הרב כי הוא אינו נענה בחיוב חזר על בקשתו, הפעם ביתר תקיפות. ר' יעקב הבין שאין הוא יכול להמשיך בשתיקתו ובשמירת סודו, ומלמל: "אי אפשר. לא אוכל להבטיח זאת שאפסיק את איסוף הצדקה". תמיהתו של הרב הלכה וגברה, ועימה גם החלה סבלנותו פוקעת. הן לא נשמע כדבר הזה. הרב שואל ואין משיבים לו, דורש ואין נענים, מתעניין ואין משתפים פעולה. הוא פנה אל ר' יעקב בחריפות: "כך אין הדבר יכול להמשיך. או שתסביר לי לשם מה הינך מקבץ נדבות, או שתחדל מכך מיד!".

דלת חדרו של הרב נפתחה בפתאומיות שעה בה היו דנים הרב ושואב המים במלאכת הקבצנות. בפתח נראה משה הנגיד, אחד מעשירי העיר. הוא נראה נתון בהתרגשות עזה. והתפרץ בדבריו לכיוון הרב: "רבי!", קרא כשכולו רועד מהתרגשות, "ר' יעקב זה צדיק הוא, צדיק נסתר!". משה הנגיד שאף אויר מלוא ריאותיו והחל להתנצל על התפרצותו הפתאומית. "המתנתי בחוץ כדי לשוחח עם הרב בעניין מסוים. ישבתי קרוב לדלת ובחוצפתי הרבה האזנתי לשיחה ושמעתי את הדברים. הרגשתי כי חייב אני להתערב בשיחה. אין בפי מילים לתאר את גדלותו של ר' יעקב היקר." עתה הוא הפנה מבטו אל ר' יעקב: "אין לך מה להסתיר, ר' יעקב. ספר לרב הכל, ספר לי". דמעות בצבצו בעיני הנגיד, הוא פרץ בבכי חרישי, יצא מהחדר, וסגר אחריו את הדלת.

משל ונמשל

ובלבד שהזולת לא יישאר מנוצח

באחת המדינות התפרסם שמו של צלף מומחה. האגדות סביבו עברו מפה לאוזן. סיפרו כי יש ביכולתו לפגוע בעצמים ממרחק ובדיוק מדהים. עוד סיפרו, כי במרדפים אחר חיות, במסעות הציד שלו, הוא יורה תמיד היישר לאזני החיה. זאת במטרה להשאיר את עור החיה שלם. האגדות 'תפסו כנפיים' והגיעו עד לארמונו של המלך. המלך, שהיה בעצמו חובב ציד מושבע וצלף מאומן, ביקש ליוזם תחרות קליעה ארצית ולהזמין את הצלף המומחה להתחרות מולו, הרצים יצאו דחופים, והתחרות אורגנה במהירות וביעילות. הצלף הגיע גם הוא והמתין לפתיחת התחרות. המלך שהגיע, מלווה בפמליה מכובדת, הורה על פתיחת התחרות. מנהל הטקסים כחכח בגרונו והזמין את המלך להראות את כישוריו בתחום קליעה למטרה. הרים המלך את רובה הצלפים המשוכלל שלו, ובתנועה קלילה החל יורה למרכזו של לוח הקליעה. צלף מומחה היה המלך, וכל הכדורים קלעו במרכז המטרה. העיגול שסימן את המטרה המרכזית, שהיה בגודל סנטימטרים בודדים, נוקב כולו, מקו לקו. אחרי המלך קם המומחה האגדי, נעמד מול לוח המטרה, הרים בתנועה פשוטה את רובהו והחל יורה. עשרות קליעים ירה הצלף וכולם פגעו באותו מקום, בשורה השלישית שמעל לנקודה המרכזית. כיוון ששום קליע לא פגע בנקודה המרכזית, מיהרו השופטים להכריז על נצחונו של המלך בתחרות לקול תרועת הנוכחים. עם סיום התחרות לחץ המלך את ידי מתחרהו והזמינו לסיוור מלכותי בארמון המפואר. כאשר היו השניים לבדם, פנה הצלף אל המלך ואמר: "שמח אני על ניצחונך בכל לבי, אולם רציתי כי תדע שהיה בכוחי לנצח בתחרות, אך מפאת כבודך הסטתי את הרובה מעט מעל המרכז ולשם קלעתי את כל הכדורים. תוכל להבחין, כי בניגוד לחור הגדול שנוצר במרכז המטרה שלך, בלוח שלי קיים רק חור בקוטר של כדור בודד. עשרות הקליעים שיריתי פגעו באותה נקודה בדיוק.

והמוסר השכל: מחשבה של חיפוש מעט פחות כבוד, מעט פחות הערכה, ובלבד שהזולת לא יישאר מנוצח. בכוחה של מחשבה זו להפוך את האדם לזרקור רב עוצמה המאיר בכנותו את הסביבה כולה.

עתה לאחר שקיבל את רשותו של משה הנגיד, הייתה לו האפשרות לספר. פתח ר' יעקב את סגור ליבו וסיפר. "ר' משה הנגיד הינו אחד מלקוחותיי הקבועים", החל בסיפורו. "במשך כל השנים היו הוא ובני- ביתו משלמים את שכרי עבור שאיבת המים בו במקום. לפני כמה חודשים קרא לי ר' משה וביקש שאסכים לקבל את הכסף בסוף החודש. הסכמתי. פעם או פעמים הוא אכן שילם את שכרי בסוף החודש, ולאחר מכן חדל לשלם.

"בוקר אחד, כשדפקתי בדלת ביתו ובידי כד המים, פתחה אשתו את הדלת. בעלה לא היה בבית והיא נצלה את ההודמנות כדי לספר לי את האמת על סיבת אי- התשלום. רק התנתה שלא אספר זאת לאיש. היא גילתה בפני, כי העסק המשגשג שבבעלותם הדרדר, והם ירדו מנכסיהם. מעתה אינם אלא עניים מרודים, אך הם מנסים בכל כוחם למנוע את פרסום הדבר. "סיפורה נגע ללבי", המשיך ר' יעקב בדבריו, כשהרב ישוב המום על כיסאו. "החלטתי לעזור למשפחה זו ככל יכולתי ולמנוע ממנה חרפה. כך התחלתי לאסוף תרומות, ואותן מסרתי לעקרת הבית, תוך השתדלות שהדבר לא יודע לאיש. "אני מודע ללעגם של בני העיירה אשר בזים לי על שאני מקבץ נדבות. אך אינני מתפעל מהם כלל וכלל. אני נחוש בדעתי להוסיף לתמוך במשפחתו של משה, עד שירווח לו". ר' יעקב סיים את סיפורו והשפיל את עיניו. "ימחל-נא לי כבוד הרב", אמר בהכנעה, "אך לא יכולתי להבטיח לו שאפסיק ממנהגי זה מחד, ומאידך לא יכולתי לספר לרב מבלי הסכמת הגביר, שכן הבטחתי לא לגלות את הסוד".

הרב לא יכול היה להשתלט על רגשותיו ועל סערת רוחו. שואב המים שישב מולו מבויש ונכלם, ונחשב עד לפני רגע כקבצן חוצפן, לבש עתה בעיניו דמות אצילית של צדיק בעל נשמה נעלית, של בעל צדקה וחסד לשמה. "אני צריך לבקש את סליחתך, ר' יעקב יקירי", אמר לו הרב, "הלוואי שירבו כמותך בישראל, אשריך, עלה והצלח, ואף הנני מוסיף מעתה את המלצתי עבור מעשי הצדקה והחסד שלך".

צ'ין אדם לחברו

לאהוב רשע גמור כמו שאוהבים

צדיק גמור

סיפר הרה"ק רבי זוסיא מאניפולי זיע"א, שמעתי מאחי הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א, שכאשר היה תורו לעמוד ליד חדרו של המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א, קרא לו פעם המגיד שייכנס לחדרו ואמר לו: שמע נא אלימלך מה אומרים במתיבתא דרקיעא, אהבת ישראל פירושה, לאהוב רשע גמור כמו שאוהבים צדיק גמור.

הנעלבין ואינן עולבין

מסופר על הרה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א בעל "שומרי אמונים" (יומא דהילולא ו' ניסן), שסנדלר אחד מהמוני העם ביזה אותו ברבים בכל מיני בזיונות וגידופים, הרבי קיבל על עצמו באהבה רבה ולא ענה דבר, כשהגיע יום הכפורים, קם הצדיק, לקח עמו את אחד מחסידיו והלכו יחדיו אל הסנדלר הנ"ל שביזה את הצדיק, ואמר לו בזה הלשון: "לא ראיתוך זמן רב, מבין אני שבודאי יש בלבך עלי שום כעס, לכן היום יום הכפורים ובאתי לפייס אותך", הסנדלר בשמעו דברים אלו, התבייש מאד כי ידע היטב כי אדרבה הוא בייש את הרבי בצורה הגרועה ביותר, ועליו מוטל לפייס אותו, וכשראה צדקתו וענוותנותו זו של הרבי נתמלא לבו חרטה גמורה ואהבה נפשית ונתקרב אליו ולשיטתו ונעשה אחד מחסידיו הנלהבים.

זהירות בכבוד הבריות

אחד מהמשמשים אצל הרה"ק הרש"ב מליובאוויטש זיע"א (יומא

דהילולא ב' ניסן) לא היה מחונן בבינה יתרה. פעם אחת, כשהגיש המשמש לרבי צלחת מרק, הגיס הרבי בכף. אמר לו המשמש, רבי, הורד את הכף למטה יותר, ואז תמצא את האטריות. ענה לו הרבי, ממש החייתיני (האסט מיר ממש מחיה געווען)

הווי דן כל אדם לכף זכות

הרה"ק רבי זאב מזבאריו זיע"א (יומא דהילולא ג' ניסן) היה אוהב ישראל אמיתי, ומצדיק מעשיהם עד שהיה קורא לכל אחד ואחד צדיק. פעם עמדו חסידים וקנו לו שיעון. לימים נעלם השיעון, שאלו את הרבי: היכן השיעון? השיב בודאי בא צדיק ונטלו, תמהו עליו ושאלוהו: אדם עובר על לא תגנוב ורבנו אומר צדיק הוא? השיב: אולי הוא חייב להשכים לעבודה, וחושש שמא יאחר ולא יוכל להתפלל שחרית. לכן נטל את השיעון כדי שיוכל לדקדק.

לבדוק שלושה דברים עקרוניים

פעם אחת שוחח הרה"ק מטשעביץ רבי דב בעריש ויינפלד זיע"א עם תלמידו בענייני שידוכין. שאלו התלמידים את רבם: מהו הדבר העיקרי שיש לבדוק כאשר מציעים שידוך, והרי הפרטים הם רבים כל כך ואיך נדע מה עיקר ומה תפל? ובכלל מה קודם למה? השיב הגאון: בשידוך יש להקפיד לבדוק שלושה דברים עקרוניים, ומה הם אותם שלושה דברים? שאלו התלמידים. ענה להם רבם: שלושת הדברים האלה הם מידות, מידות ועוד פעם מידות.

הילולא דצדיקא

שבת קודש א' ניסן

נדב ואביהוא בני אהרן (ב"א תמ"ט)
הרה"ק רבי אלימלך מגראדויסק ב"ר חיים מאיר יחיאל (אמרי אלימלך - תרנ"ב)
יום ראשון ב' ניסן
הרה"ק רבי שלום דוב בער מליובאוויטש ב"ר שמואל (תר"פ)
הרה"ק רבי יעקב יוסף ב"ר דוד מסקוורא (תשכ"ח)
יום שני ג' ניסן
הגה"ק רבי אפרים בן הגאון חכם צבי (תקל"ב)
הרה"ק רבי בנימין זאב מזבאריו ב"ר יחיאל מיכל מולאטשוב (תקפ"ב)
הרה"ק רבי אליעזר ירוחם מראדישיץ ב"ר ישראל יצחק (חתן הד"ח מצאנו - תרנ"ב)
יום שלישי ד' ניסן
הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר נפתלי הירץ הכהן מסטעפין (תלמיד המגיד - תקע"ד)
הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקע ב"ר מרדכי מטשרנוביל (תרנ"ה)
יום רביעי ה' ניסן
הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא ב"ר שמואל (אוהב ישראל - תקפ"ה)
הרה"ק רבי צבי אלימלך מבלאזוב ב"ר דוד מדינוב (צבי לצדיק - תרפ"ד)
יום חמישי ו' ניסן
רבי חיים אבואלעפיא ב"ר יעקב (אב"ד טבריה - תק"ב)
הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמואל יעקב ראטה (שומרי אמונים - תש"ז)
יום שישי ז' ניסן
הרה"ק רבי יצחק מדראביטש ב"ר יוסף (תלמיד הבעש"ט - תק"ד)
הרה"ק רבי ישכר דוב מוידויטשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים יוסף חרשים על המערים.

לעבור בפני המתפלל (ח')

א) אם עוסק בתורה מותר לישב בתוך ארבע אמות של מתפלל, שכשעוסק בדברי קדושה אין גנאי בישיבתו, והוא שמוציא דברי תורה בפיו, אבל הרהור בדברי תורה, אינו מועיל לזה, שהרהור אינו נראה, וישיבתו נראית גנאי למקום קדוש. (שו"ע הרב, סימן ק"ב, סעיף א')

ב) העוסק בדבר מצוה, אסור לישב בתוך ארבע אמות של מתפלל. (חידושי הגהות על הטור בשם מהר"ל"ח).

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לזכות

כ"ק מרן אדמו"ר ע"ט שליט"א
וכל הנילווים אליו
לאויוש"ט בשלימות הבריאות